

izmenjavo izkušenj med izobraževalnimi ustanovami v Zahodni, Centralni in Vzhodni Evropi. Prvi takšen ELIS mednarodni seminar bo organiziran konec aprila 1992 v Delftu. Planirana je tudi organizacija različnih strokovnih in pedagoških posvetovanj za zadovoljevanje in reševanje konkretnih potreb in problemov v določeni deželi. V sklopu te vrste ELIS aktivnosti je bilo že konec oktobra 1991 organizirano in realizirano enotedensko posvetovanje v Delftu, ki je imelo naslov Razvoj parcelno orientiranega LIS v Republiki Sloveniji. Mednarodnega posvetovanja so se udeležili tudi štirje pedagoški delavci FAGG, Oddelka za Geodezijo.

mag. Radoš Šumrada

Prispelo za objavo: 11.11.1991

Vodenje zemljiškega katastra na Nizozemskem

1. UVOD

V okviru mednarodnega programa JEP TEMPUS – Izobraževanje o zemljiških informacijskih sistemih, ki je bil na Tehniški univerzi v Delftu, smo si ogledali tudi katastrsko upravo province Južna Holandija v Rotterdamu. Seznanili smo se s konceptom dela in novostmi, ki jih želijo vpeljati v vodenje zemljiškega katastra.

2. OSNOVNE ZNAČILNOSTI ZEMLJIŠKEGA KATASTRA

Katastrska izmera Nizozemske se je začela v prejšnjem stoletju s klasično izmero. Do druge svetovne vojne je bila izvršena obnova dela ozemlja. V letu 1975 pa se je začel velik projekt z imenom GBKN (izdelava osnovnih kart velikega merila za celotno Nizozemsko in sicer 1:1 000 za urbana območja in 1:2 000 za agrarna območja). Karte so namenjene različnim uporabnikom, kot so občine, različne komunalne organizacije in katastrske uprave. Do sedaj je pokritih s kartami več kot 50% celotne Nizozemske. Projekt bo predvidoma končan leta 2000. Od leta 1982 se vodijo karte digitalno in se tako tudi vzdržujejo. Podatki se pridobivajo fotogrametrično, le kjer to ni možno, se uporabljajo običajne metode izmere. Najpomembnejša značilnost nizozemskega katastra je vodenje parcelnih mej po topografskih elementih terena. Na tako razviti produkciji novih katastrskih načrtov, baziranih na GBKN, ni bilo treba izvrševati (minimalno) osnovnih in dragih geodetskih meritev. Vsebina map s topografskimi informacijami je naslednja: meje cest, vodne poti, jarki, vrh in dno jezov, mostovi, zgradbe, naravne topografske razmejitve z mejami in ogradami. Za povečanje čitljivosti map so le-te opremljene z imeni vodnih poti in cest ter s številkami zgradb.

3. VODENJE IN VZDRŽEVANJE GRAFIČNE BAZE PODATKOV

Grafični del baze se vzdržuje z LKI sistemom, ki omogoča:

- ☐ avtomatsko zbiranje podatkov, procesiranje, vzdrževanje in prezentacijo geodetskih in kartografskih podatkov,
- ☐ digitalno registracijo geodetskih in kartografskih podatkov za različne uporabnike (planiranje, komasacije, itd.).

LKI sistem vsebuje tele geodetske in grafične podatke :

- ☐ parcele (številke in meje)
- ☐ topografijo
- ☐ kontrolne točke
- ☐ simbole in tekst.

Podatki v sistemu so opisani:

- ☐ s pozicijo in razvrstitvijo po topografskih in kartografskih elementih
- ☐ s kvaliteto izmere (natančnost, racionalnost, metoda zbiranja podatkov, način vzdrževanja).

Klasifikacija topografskih in kartografskih elementov bazira na nacionalnem klasifikacijskem sistemu, ki je standard za karte velikih meril.

3.1. Shranjevanje podatkov

Podatki so shranjeni centralno. Vzdrževanje in prezentacija podatkov se vršita v katastrskih uradih – decentralizirano. Dostop do centralne baze je omogočen prek hitro dostopnih delovnih datotek – workfiles (na katerih se nahaja definirano območje obdelovanega posega) na grafične delovne postaje (IGOS). Nato je možno interaktivno poseganje v takšen izrezan grafični del območja s posebnim CAD programskim paketom, ki omogoča vzdrževanje ali različne prezentacije.

3.2. Tehnični pregled

Baza je spravljena centralno na magnetnih diskih in dostopna prek mreže VAX računalnikov. Decentraliziran vnos novih ali popravljenih podatkov se prek grafičnega sistema (IGOS) iz lokalnih računalnikov poveže v glavni sistem. Najnujnejši lokalni računalniki so MicroVAX II z dodatnimi paketnimi (batch) obdelavami.

4. VZDRŽEVANJE ATRIBUTNEGA DELA ZEMLJIŠKEGA KATASTRA

Nizozemska je dokaj majhna država, ki obsega 41 000 km² in ima okrog 14 milijonov prebivalcev. Ozemlje je razdeljeno na 12 provinc in nadalje na 800 občin. Kot posebnost imajo še precej vodnih poti, ki spadajo v posebno območje. Zemljiški kataster spada v oddelek Ministrstva za gradnje, planiranje in okolje. Registriranih imajo okrog 6 milijonov parcel in okoli 3,5 milijona posestnikov. Vsako leto vnesejo okrog 2 milijona različnih katastrskih sprememb.

4.1. Uporabniki katastrskih informacij

Na vladni ravni: Ministrstvo za promet in zveze, Ministrstvo za kmetištvo, Ministrstvo za ekonomske zadeve, Ministrstvo za kulturo, rekreacijo in socialna vprašanja, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za stanovanjsko gradnjo in planiranje, Zavod za statistiko in občine za vprašanja v zvezi z urbanizmom, izgradnjo, planiranjem in plačanjem dajatev (davki).

Privatna raven: komunalne organizacije, privatne družbe, odvetniške pisarne (notarji) in državljani.

4.2. Vodenje zemljiškega katastra

Zemljiški kataster opravlja tele naloge :

- ☐ vodi javni register nepremičnin
- ☐ vodi in ažurira zemljiški kataster
- ☐ vzdržuje mrežo koordinatnih točk
- ☐ pomaga pri projektih za komasacije.

Registri z atributnimi podatki se vodijo centralno. Osnovna registra sta javni register nepremičnin (pravni register) in zemljiški kataster (tehnični register). Med vodenjem obeh registrov so razlike, toda povezava med njima obstaja. Tako sta zemljiški kataster in javni register ena organizacijska celota. Baza je hierarhična in jo tako vodijo od leta 1980. Velikost atributne baze za celotno Nizozemsko je 3,5 giga bajtov. Centralni način vodenja baze predstavlja tudi za njih velik strošek. V izvedbi je projekt decentralizacije sistema. Grafičen in atributni bel baze zemljiškega katastra nista direktno povezana. Njunjo vzdrževanje poteka ločeno, vendar je sistem sprememb prilagojen načinu dela, da ne prihaja do razhajanj med obema deloma. Integritete obeh baz trenutno še ne morejo kontrolirati. Razlogi so zgodovinski. V času snovanja in implementacije sistema še niso obstajale integrirane podatkovne baze. V načrtu (do 1993) je prehod na nov integriran podatkovni sistem (FINGIS).

4.3. Nadaljnji razvoj

Njihov razvoj poteka v smeri integriranja grafičnega in atributnega dela in v decentralizaciji centralno vodene baze podatkov zemljiškega katastra. Občine imajo veliko politično svobodo in zato prihaja do velikih sprememb v načinu vodenja obeh delov baz zemljiškega katastra. Začeli so uvajati tudi distribuiran način vodenja in vzdrževanja baz podatkov na manjših računalnikih (delovnih postajah). Vodijo jih predvsem zaradi:

- ☐ povezava atributnega in grafičnega dela baz podatkov in njegove prednosti pri posredovanju svojih podatkov drugim uporabnikom
- ☐ zmanjševanja stroškov.

Kljub temu pa ne nameravajo (v začetni fazi) zavreči centralno vodene atributne in grafične baze. Njunjo vzdrževanje je predvideno z občasnim prenosom datotek s spremembami ali s prenosom celotne baze.

mag. Miran Ferlan

Prispelo za objavo: 11.11.1991